

2^ο ΒΡΑΒΕΙΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

ΑΝΔΡΙΑΝΑ ΚΟΡΑΣΙΔΟΥ

ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΟ ΓΥΜΝΑΣΙΟ ΙΩΝΙΔΕΙΟΥ ΣΧΟΛΗΣ ΠΕΙΡΑΙΑ

ΛΑΡΥΜΙΑ

ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ

Γ' ΤΑΞΗ

ΛΑΣΚΑΡΙΔΗ

ΤΙΤΛΟΣ: «ΗΛΙΑΧΤΙΔΑ»

1

Η πόρτα χτυπάει! Ποιος είναι; Τί γίνεται εκεί έξω; Σηκώνομαι απότομα από το κρεβάτι. Φοράω ό,τι βρίσκω πρόχειρο και πάω στο διπλανό δωμάτιο. Φοβάμαι! Διαισθάνομαι κάτι κακό. Έξω ακούγονται όπλα, πυροβολισμοί, φωνές. Φοβάμαι! Αισθάνομαι ανασφάλεια για το αύριο, για το τώρα.

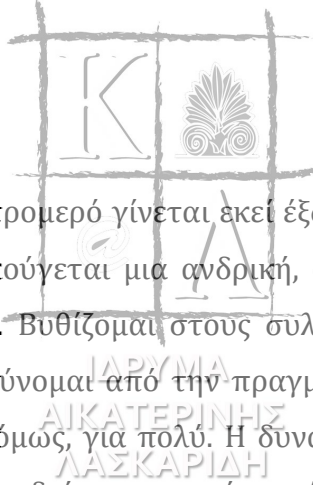
Η μητέρα δεν έχει καταλάβει τίποτα. Κοιμάται γλυκά και ήσυχα. Χαμογελάει. Μάλλον θα βλέπει το Βλαδίμिर να τη χαιρετά από το ποδήλατό του. Η μητέρα τον αγαπούσε πολύ. Θυμάμαι πως συχνά ακουμπούσε το κεφάλι του στο στήρνο της, για να τον κάνει να καταλάβει πως η καρδιά της χτυπούσε γι'αυτόν. Όταν πέθανε οι χτύποι της έγιναν πιο αργοί και θλιμμένοι. Ήταν μόλις δέκα χρονών όταν τον χάσαμε. Είχε ζήσει τόσα λίγα μα και τόσα πολλά.

Η πόρτα συνεχίζει να χτυπά, πιο δυνατά αυτή τη φορά. Η μητέρα συνεχίζει τον ήρεμο ύπνο της, πιο βαθιά αυτή τη φορά. Δεν τολμώ να την ξυπνήσω. Θα αισθανόμουν ένοχη να ταράξω τα όνειρά της. Η αγωνία μου, όμως, νίκησε τη διακριτικότητά μου. Τη σκουντάω απαλά. Ανοίγει τα μάτια και με κοιτάζει με απορία. Το βλέμμα της κρύβει πολλά ερωτηματικά. Οι απαντήσεις, όμως, βρίσκονται πίσω από την πόρτα.

—Τι συμβαίνει; με ρωτά με αγωνία και πριν προλάβω ν'απαντήσω, συνεχίζει. Ποιος χτυπάει έτσι σαν τρελός μέσα στο βράδυ;

—Δεν ξέρω, της απαντάω με την ίδια αγωνία.

Το χτύπημα στην πόρτα τώρα γίνεται πιο νευρικό, πιο γρήγορο. Οι πυροβολισμοί πιο συχνοί. Οι φωνές πιο ανατριχιαστικές. Από το μικρό παράθυρο της κρεβατοκάμαρας ένα φως απλώνεται στο δωμάτιο... Φωτιά! Ξεφωνίζω με όση δύναμη κρύβουν τα σωθικά μου και τρέχω πίσω από τη μητέρα, που είχε κατευθυνθεί βιαστικά στην πόρτα.

Δεν αντέχω άλλο. Κάτι τρομερό γίνεται εκεί έξω. Κάθομαι για λίγο ακίνητη, σιωπηλή. Από το σαλόνι ακούγεται μια ανδρική, οικεία φωνή να λέει κάποια βιαστικά λόγια στη μητέρα. Βυθίζομαι στους συλλογισμούς μου. Αποκόβομαι απ'το περιβάλλον. Απομακρύνομαι από την πραγματικότητα. Έτσι θα ξεφύγω από το φόβο. Δεν κρατάει, όμως, για πολύ. Η δυνατή, απεγνωσμένη φωνή της μητέρας είναι σαν άνεμος, που διώχνει μακριά τα σύννεφα της σκέψης μου.

—«**ΠΟΛΕΜΟΣ**». Γίνεται πόλεμος. Μάζεψε τα πράγματά σου γρήγορα. Δεν καθόμαστε ούτε στιγμή εδώ.

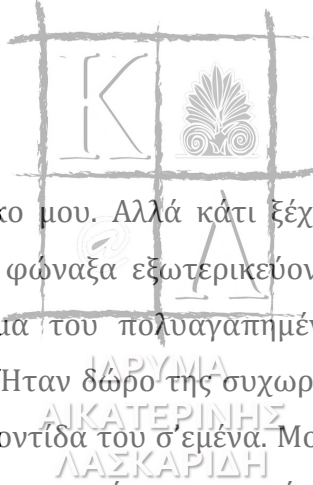
Σαστίζω. Η λέξη αυτή ηχεί ακόμα στα αυτιά μου. Είναι σκληρή λέξη, κρύβει δυστυχία. Μέσα σε τρεις συλλαβές υπάρχουν τόσοι θάνατοι, λεηλασίες, καταστροφές.

Χωρίς να χάσω την ψυχραιμία μου ρωτάω αμέσως πού είναι ο πατέρας.

—Θα τον βρούμε στο λιμάνι. Έστειλε τον Μουτιμίρ να μας ειδοποιήσει. Το ξημέρωμα φεύγουμε για Ελλάδα.

Δεκαπέντε χρόνια διάσπαρτα στον άνεμο με αφορμή το τρομαχτικό σφύριγμα μιας σειρήνας. Δεκαπέντε χρόνια σ'αυτό το τόπο και όλα, ξαφνικά, χάνονται. Δεκαπέντε χρόνια ζω εδώ και τώρα εγκαταλείπω και ξεχνώ τα πάντα. Κάτι μέσα μου αρχίζει να πεθαίνει. Δε μπορώ, όμως, να το σκεφτώ αυτό τώρα. Δεν έχω χρόνο. «Η Ελλάδα είναι ωραία χώρα, πιο πλούσια απ'τη Σερβία. Και οι άνθρωποι θα μας φερθούν καλά. Είναι και αυτοί χριστιανοί σαν εμάς. Θα βρούμε κάτι καλύτερο». Έτσι σκέφτηκα και με συνέφερα.

Χωρίς να χάσω καιρό, μάζεψα τα πράγματά μου: παπούτσια, οικονομίες, ρούχα. Για την ακρίβεια κάτι παλιά ξεχειλωμένα κουρέλια. Ο πατέρας δεν είχε λεφτά να μου προσφέρει ό,τι άλλα παιδιά είχαν. Συχνά βούρκωνε κοιτάζοντάς με. Έλεγε : «Σαράντα κιλά παιδί. Πεινάει. Όλοι μας πεινάμε.» Πολλές φορές σκεφτόταν πως ο Βλαδιμίρ ήταν πιο ευτυχισμένος από εμάς, ήρεμος, μακριά από τα προβλήματα... μακριά από τον πόλεμο. Η μητέρα τον επίπληττε για τις σκέψεις του, όμως μέσα της ήξερε πως είχε δίκιο. Ο Βλαδιμίρ έχει φυλακιστεί σε μια αιώνια ουράνια πολιτεία και μας περιμένει κοντά στο Θεό. Σίγουρα ο Θεός τον έχει ως προστατευόμενό του. Δε γίνεται να μην αγάπησε το αγγελικό του πρόσωπο, τα αναψοκοκκινισμένα μαγουλάκια του, τα γεμάτα καλοσύνη και ζωηρότητα μάτια του.

Γέμισα γρήγορα το σάκο μου. Αλλά κάτι ξέχασα. Ναι, σίγουρα κάτι μου λείπει. «Το καναρίνι μου!», φώναξα εξωτερικεύοντας ταυτόχρονα την σκέψη μου. Ο Ντόναλντ (το όνομα του πολυαγαπημένου μου πουλιού) καθόταν ανάστατος στο κλουβί του. Ήταν δώρο της συχωρεμένης της γιαγιάς μου. Λίγο πριν πεθάνει ανέθεσε τη φροντίδα του σ' εμένα. Μου είχε εμπιστοσύνη. Μερικές μέρες αργότερα εγκατέλειψε το πνεύμα της και άφησε υπό την προστασία μου το Ντόναλντ, ο οποίος κάθε φορά που άκουγε έναν κρότο όπλου ή βόμβας έκανε το χώρο του άνω κάτω.

Τότε άρχισα να του τραγουδώ, ενώ την ίδια στιγμή τον κατέβαζα προσεχτικά απ' το τραπέζι. Πάντα όταν άκουγε την φωνή μου ηρεμούσε. Όταν το επιχειρούσα αυτό στη μητέρα εκείνη έκλεινε τα αυτιά της, ενώ ο πατέρας αδιαφορούσε. Γι' αυτό ανέκαθεν έτρεφα ιδιαίτερη αδυναμία σ' αυτό το καναρίνι. Ήξερα πως αν και δε μπορούσε να μιλήσει εκτιμούσε το ταλέντο μου.

Κατευθύνθηκα προς την πόρτα και περίμενα τη μητέρα. Τότε ξαφνικά άρχισα να συνειδητοποιώ την κατάσταση. Φεύγουμε απ' την πατρίδα και δεν ξέρουμε που θα μας βγάλει η τύχη. Έκλεψα λίγο χρόνο για να σκεφτώ την αυριανή μέρα, όταν πια θα είμαστε ήδη μακριά από εδώ... όταν θα'μαστε πλέον στην Ελλάδα. Σ' ένα τόπο ξένο για εμάς. Θα βρει άραγε ο πατέρας δουλειά; Θα βρούμε την καλύτερη μοίρα που αναζητούμε ή είμαστε καταδικασμένοι στη φτώχεια και τη δυστυχία; Σήκωσα το κεφάλι προσπαθώντας να αποφύγω τα ερωτηματικά που με περιτριγύριζαν. Πριν, όμως, ανυψώσω τα μάτια από το έδαφος και επιστρέψω στο σήμερα, αισθάνθηκα το χέρι της μητέρας μου να με πιάνει σφιχτά απ' τον ώμο και να με οδηγεί έξω απ' το σπίτι. Τα μάτια της ήταν κενά, αλλά είχαν το κουράγιο να κοιτάξουν για τελευταία φορά γύρω. Το βλέμμα της παρέμεινε σκοτεινό, θλιμμένο για λίγη ώρα. Ύστερα έκλεισε την πόρτα, αφήνοντας μέσα της όνειρα, φιλοδοξίες, χαρές, γιορτές, λύπες, δάκρυα. Ο γδούπος που ακούστηκε ήταν δυνατός και αποφασιστικός. Δήλωνε το ξεκίνημα μιας νέας ζωής μακριά από εδώ.

Έξω υπήρχε το χάος. Σ' όλη τη διαδρομή σχεδόν τρέχαμε, όχι για να προλάβουμε κάτι, αλλά για ν' αποφύγουμε το πιθανό χτύπημα μιας χειροβομβίδας ή την απειλή ενός όπλου. Δεν άντεχα να βλέπω τα θύματα της ανωριμότητας και απληστίας κάποιων ισχυρών. Παιδιά φοβισμένα, μωρά να ουρλιάζουν και μάνες να μην μπορούν να συγκρατήσουν τα δάκρυά τους και να

πέφτουν σαν ασπίδα σωτηρίας πάνω απ'τα παιδιά τους. Έκλεισα τα μάτια, κράτησα πιο σφιχτά από ποτέ το χέρι της μητέρας μου και άρχισα να προσεύχομαι. «Ο Θεός θα βρει τη λύση. Θα τη βρει».

Ο Μουτιμίρ περίμενε με το πατέρα στο λιμάνι. Είχε έρθει απ'την Ελλάδα, όπου βρήκε δουλειά πέρυσι. Ήρθε για εμάς, γαί να μας πάρει. Πιστός φίλος του πατέρα μου πάνω από είκοσι χρόνια. Ήξερε να βρίσκει τη λύση και στα πιο δύσκολα θέματα. Γι'αυτό ήταν εκεί.

Τους είδαμε από μακριά να κυματίζουν τα χέρια τους για να τραβήξουν την προσοχή μας. Καθώς πλησίαζα το σώμα μου άρχισε να βαραίνει, τα πόδια μου έτρεμαν, λες και πήγαινα για πρώτη φορά στο σχολείο. Άφησα το χέρι της μητέρας μου και έμεινα πίσω. Βούρκωσα. Ύστερα τα δάκρυα έπεφταν ανεξέλεγκτα από τα μάτια μου.

—Πού πάμε πατέρα... Πού πάμε;

Δε μου απάντησε αμέσως, παρά με αγκάλιασε πιο τρυφερά από ποτέ. Μείναμε εκεί για πολλή ώρα και μετά με συγκινημένη φωνή μου είπε:

—Κάπου καλύτερα, Νατάσσα μου, κάπου καλύτερα.

2

Το καράβι έφευγε. Και εμείς μαζί. Πίσω αφήναμε νεκρούς, αρρώστιες, πείνα. Κοίταξα τη μητέρα με την άκρη του ματιού μου. Προσευχόταν. Στη χούφτα της κρατούσε σφιχτά ένα φυλακτό. Δεν ήξερα αν έπρεπε να πάω κοντά της, να της δώσω κουράγιο – όσο μου είχε απομείνει – ή να την αφήσω να ξεσπάσει. Δίπλα της στεκόταν ο πατέρας. Κοιτούσε με καρφωμένο βλέμμα το έδαφος. Πού και πού σήκωνε το κεφάλι και ακουμπούσε απαλά τον ώμο της μητέρας, για να της δώσει θάρρος. Ξαφνικά έλυσε τη σιωπή του, σηκώθηκε απότομα, σχεδόν απειλητικά, βγήκε στο αμπάρι και φώναξε απελπισμένα: «Μας εγκατέλειψες». Όχι, πατέρα. Δε μας εγκατέλειψε. Εφ'όσον ζούμε και αναπνέουμε, δε μας εγκατέλειψε. Εφ'όσον είμαστε εδώ, πάνω απ'το χώμα, και όχι στα ερείπια ενός βομβαρδισμένου σπιτιού δε μας ξέχασε. Αλλά, ξέρεις κάτι πατέρα; Ούτε αυτούς που σκοτώθηκαν εγκατέλειψε. Τους πήρε μαζί Του, τους γλίτωσε απ'το φόβο, τη δυστυχία. Αυτά ήθελα να του βροντοφωνάξω με όλη τη δύναμη της ψυχής μου, μα σώπασα. Κράτησα με βία τα λόγια μου και σώπασα.

Λίγο αργότερα ο πατέρας συζητούσε με το Μουτιμίρ. Από,τι κατάλαβα μιλούσαν για το που θα μείνουμε μέχρι να βρούμε σπίτι.

—Τι έχεις υπόψιν σου; Θα τα βολέψουμε; Τουλάχιστον την πρώτη εβδομάδα, ρώτησε απεγνωσμένος ο πατέρας.

—Κοίταξε, Μίλαν. Είναι δύσκολα τα πράγματα. Εσείς, όμως, είστε τυχεροί. Το αφεντικό, ξέρεις ο κυρ-Γιώργος που μ'έβαλε στη δουλειά πέρυσι, έχει τη διάθεση να σας φιλοξενήσει. Και μάλιστα αφλοκερδώς.

—Δε μου τα λες καλά, φίλε. Κανείς δεν προσφέρεται με ανιδιοτέλεια στην εποχή μας.

—Άσε με να τελειώσω. Δε θα μείνετε σπίτι του. Έχει μια αποθήκη στο πίσω μέρος του σπιτιού. Είναι στενός ο χώρος, αλλά χωράνε τρία άτομα. Εκεί θα σας βάλει μέχρι να πιάσεις δουλειά και βγάλεις νόμιμα χαρτιά. Μην ανησυχείς. Θα σας δίνει και κάνα πιάτο φαΐ αρκεί να τον βοηθάς σε κάτι δουλειές.

—Τι δουλειές;

—Ε...να, τίποτα σπουδαίο... ψιλοπράγματα.

Ο πατέρας χαμήλωσε τα μάτια και έπεσε σε βαθύ συλλογισμό. Μετά από πολλή ώρα ένα σβησμένο, διστακτικό «εντάξει» μόλις που ακούστηκε από τα χείλη του και ύστερα σκούπισε τα δάκρυά του.

3

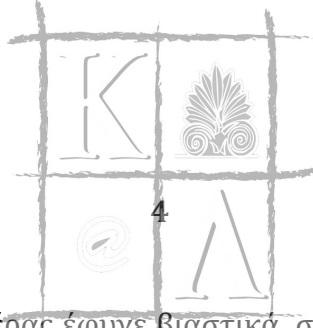
Μετά από πολλή ταλαιπωρία, φτάσαμε στον Πειραιά. Γύρω μας μια ατέλειωτη κοσμοσυρροή και αμέτρητα αυτοκίνητα. Φωνές, άσεμνες χειρονομίες, συνωστισμός. Η κατάσταση αυτή μου θύμιζε μυρμηγκοφωλιά, όπου το ένα μυρμήγκι πατά το άλλο για να προσφέρει πρώτο τα «αγαθά» που μάζεψε στη βασίλισσα. Αυτό σκέφτηκα και γέλασα ασυναίσθητα. Και καλά τα μυρμήγκια είχαν κάποιο στόχο. Αυτοί οι άνθρωποι γιατί έτρεχαν, γιατί κοιτούσαν τα ρολόγια κάθε τρεις και λίγο και ηλεκτρίζονταν κάθε φορά που περνούσε ένα λεπτό; Ποιο σκοπό εξυπηρετούσαν;

Ορισμένοι απ'αυτούς μας κοιτούσαν με μισό μάτι. Μας περιεργάζονταν, μας έδειχναν, μουρμούριζαν κάποια λόγια που δεν καταλάβαινα και μετά γύριζαν στις δουλειές τους. Ένωθα ξένη και το χειρότερο ήταν πως ήμουν ξένη. Είναι

άτιμο πράγμα η προσφυγιά. Ζεις μόνο με τη σκέψη του γυρισμού χωρίς να ξέρεις αν υπάρχει γυρισμός. Είσαι χαμένος και βασανισμένος ανελέητα από την ομίχλη της μοναξιάς, της αδιαφορίας. Βρίσκεσαι στην τροχιά ενός συνεχούς αγώνα για επιβίωση. Και οι άνθρωποι εδώ είναι αφιλόξενοι, άγνωστοι. Πάγωνα στα διαπεραστικά βλέμματά τους. Ανατρίχιαζα. Κράτησα το χέρι της μητέρας, για να μη χαθώ, για να αισθανθώ ασφαλής. Ζαλιζόμουν απ'τις φωνές, τα σμήνη ανθρώπων που έρχονταν κατά πάνω μου, το άγχος που βρισκόταν διάχυτο στην ατμόσφαιρα, την πίεση.

Παίρνοντας το λεωφορείο, φτάσαμε γρήγορα στον προορισμό μας. Ήταν 2 η ώρα το μεσημέρι. Βρεθήκαμε ανάμεσα στα πολυώροφα, βρώμικα κτίρια. Ο Μουτιμίρ μας έδειξε το σπίτι. Ένα γκριζο σπιρτόκουτο με μαύρα ανοίγματα. Δεν μπορώ να πω πως εντυπωσιάστηκα. Στη Σερβία τα σπίτια είναι πιο προσεγμένα και ας είναι φτωχή χώρα. Χτυπήσαμε το κουδούνι. Ένας ήχος ακούστηκε και η πόρτα άνοιξε. Στο κεφαλόσκαλο ξεπρόβαλλε ένας χλωμός άνδρας. Ήταν μεσήλικας, αλλά κουρασμένος. Μας παρατήρησε για κάμποση ώρα και ύστερα μας μίλησε με χειρονομίες. Ήθελε να μπούμε μέσα. Ανεβήκαμε κάτι σκάλες και βρεθήκαμε μπροστά σε μια ξεβαμμένη πόρτα. «Το μελλοντικό μας σπίτι», σκέφτηκα καθώς την ξεκλείδωνε. Ξαφνικά αντικρίσαμε ένα καταθλιπτικό δωμάτιο, όπου ίσα-ίσα χωρούσαν τρία άτομα. Σε μια γωνιά υπήρχαν δύο παλιά ξεσκονόπανα και ένας κουβάς. Οι τοίχοι ήταν μαύροι, η ατμόσφαιρα αποπνικτική. Ο πατέρας του έσφιξε το χέρι ως ένδειξη της ευγνωμοσύνης του. Μπήκαμε και οι τρεις μέσα και αρχίσαμε να φτιάχνουμε τα πράγματά μας. Είμαστε εξαντλημένοι απ'το ταξίδι. Ο Ντόναλντ είχε κουραστεί. Τον έβαλα σε μια γωνιά, πάνω σε κάτι κουρέλια και ύστερα αφού έστρωσα μια κουβέρτα χάμω, ξάπλωσα και αποκοιμήθηκα αμέσως. Εκείνο το μεσημέρι είδα στον ύπνο μου τον αδελφό μου, τον Βλαδιμίρ. Μου χαμογελούσε και μου σκούπιζε τα δάκρυα. Εγώ, λέει, είχα ξεσπάσει σε λυγμούς. Γύρω μου υπήρχε το χάος. Ήμουν παγιδευμένη στο παγερό κλουβί του τρόμου με την ψυχή ακάλυπτη σ'ένα συνεχή φόβο. Άκουγα πυροβολισμούς και κραυγές. Και ως εκ θαύματος ένιωσα γαλήνη. Ένιωσα απομακρυσμένη από τη δίνη του πολέμου. Τότε ο αδελφός μου μού είπε κάτι που ποτέ δε θα ξεχάσω κι ας προήλθε από ένα όνειρο: «Κοίτα μπροστά και άσε πίσω σου τη θλίψη του παρελθόντος».

Το επόμενο πρωί ο πατέρας έφυγε βιαστικά, σχεδόν τρέχοντας, για να βρει δουλειά σε κάποιο εργοστάσιο. Πρώτου ανοίξει την πόρτα μας κοίταξε και αναστέναξε. Τότε στράφηκε προς τη μητέρα:

—Πρόσεχε τη Νατάσσα και τον εαυτό σου. Αν βρω κάτι θα επιστέψω γρήγορα.

—Στο καλό, είπε διστακτικά η μητέρα. Να έχεις το νου σου και μη μπλέξεις πουθενά. Δε ξέρεις ποτέ τι γίνεται. Εδώ οι άνθρωποι μπορεί να μη σου φερθούν καλά. Μη τους δώσεις σημασία. Απλά φύγε και μη μιλήσεις.

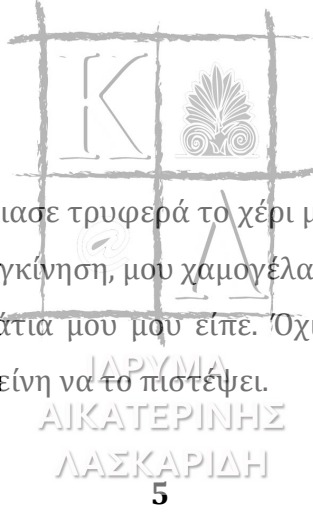
Ο πατέρας την κοίταξε με απορία.

—Άκουσέ με, Ζέτα. Εγώ γεννήθηκα αξιοπρεπής και θα πεθάνω αξιοπρεπής. Δε θ'αφήσω κανένα να με προσβάλλει ακόμα κι αν πεινάσω πολύ. Εσείς, όμως, δε θα πεινάσετε, είπε και έφυγε χτυπώντας δυνατά την πόρτα πίσω του.

Είχε δίκιο. Κανένας Οβρένοβιτς δεν ανέχεται τις προσβολές. Κανένας Οβρένοβιτς δεν γίνεται κόλακας, μικρόπρεπος για τα χρήματα. Για τούτο είμαι περήφανη, είμαι περήφανη που ανήκω στην οικογένεια αυτή.

Όλη τη διάρκεια της ημέρας την πέρασα πάνω σ'ένα ράντζο που μας είχε δανείσει ο κυρ-Γιώργος και ξεφύλλιζα κάτι παλιά περιοδικά. Δεν καταλάβαινα και πολλά, όμως, μ'άρεσε να χαζεύω τις φωτογραφίες. Όμορφες κοπέλες, έπιπλα, ρούχα. Τα κοιτούσα με τις ώρες, τα θαύμαζα. Στη Σερβία δεν έχουμε τόσο ωραία πράγματα. Κιόλας μετά τον πόλεμο δε θα υπάρχει τίποτα, παρά μόνο ερείπια, νεκροί και φτώχεια. Το μέλλον της πατρίδας μου γίνεται πιο αμυδρό κάθε φορά που πέφτει μια βόμβα. Κάποτε σκεφτόμουν πως, όταν μεγαλώσω, θα ταξιδέψω στην Ευρώπη, θα γίνω διάσημη τραγουδίστρια και θα βγάλω πολλά χρήματα, τόσα ώστε να μπορώ να χαρίσω μια διαφορετική ζωή στους γονείς μου, μια ζωή που δεν είχαν εκείνοι τη δυνατότητα να μου δώσουν. Και στη δύση της ζωής μου θα θυμηθώ με νοσταλγία τα παιδικά μου χρόνια στη Σερβία, στο πατρικό μου, και θα γυρίσω εκεί να πεθάνω, κοντά στις αναμνήσεις μου. Τώρα πια δε θα υπάρχει πατρικό. Θα έχει γίνει παρανάλωμα της φωτιάς. Κι ούτε πατρίδα θα υπάρχει. Θα έχει σβηστεί πλέον απ'το χάρτη.

Σήκωσα τα μάτια. Η μητέρα έπλεκε. Κοιτάζοντάς τη πρόσεξα πως τα μάτια της ήταν υγρά. Σηκώθηκα και με το μαντήλι, που μου είχε κάνει δώρο πριν δύο

χρόνια, της τα σκούπισα. Έπιασε τρυφερά το χέρι μου και το φίλησε. Ύστερα με μάτια που έλαμπαν απ'τη συγκίνηση, μου χαμογέλασε.

—Όλα θα πάνε καλά μάτια μου μου είπε. Όχι για να παρηγορήσει εμένα, αλλά για να προσπαθήσει εκείνη να το πιστέψει.

ΙΔΡΥΜΑ
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗΣ
ΛΑΣΚΑΡΙΔΗ
5

Αργά το βράδυ γύρισε ο πατέρας, φανερώς εκνευρισμένος. Κρατούσε στο χέρι μία φραντζόλα ψωμί. Δε τόλμησα να τον ρωτήσω τι έγινε, παρά μόνο έπεσα σαν αρπακτικό πάνω στο ψωμί. Ήμουν νηστική απ'το πρωί. Η λέξη αυτοέλεγχος είχε σβηστεί απ'το λεξιλόγιό μου. Τώρα το μόνο που ήξερα ήταν ότι πεινούσα.

Η μητέρα τον ρώτησε για τη δουλειά.

—Δεν υπάρχει δουλειά. Κανείς δε θέλει αλλοδαπούς. Ιδιαίτερα Σέρβους που δε μιλάνε τη γλώσσα. Μ'έδιωχναν, μ'έσπρωχναν. Εμένα, που ήμουν δάσκαλος πάνω από δέκα χρόνια στη Σερβία. Και τώρα... τώρα ικετεύω για ένα κομμάτι ψωμί.

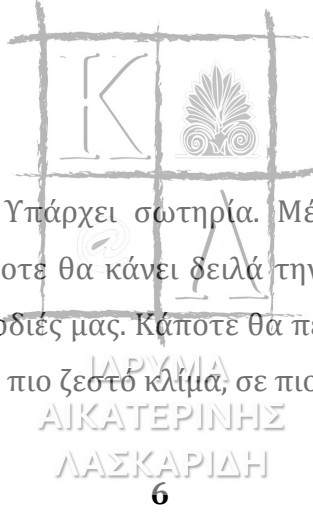
Κρυβόταν τόσοσ πόνος στα λόγια του. Τόσος που η ψυχή μου δεν άντεξε. Πολλές μέρες απελπισίας και πείνας πέρασαν. Ο πατέρας, μετά από αμέτρητες προσπάθειες, αρρώστησε από την στεναχώρια του. Η μητέρα δεν ήξερε τι να κάνει. Έψαξε κι εκείνη για δουλειά, αλλά δε βρήκε. Ήθελα να κάνω κάτι, να τους βοηθήσω. Νύχτες ολόκληρες δεν έκλεισα μάτι. Έτσι ένα πρωί αποφάσισα να βγω στους δρόμους... να ζητιανέψω. Το ξέρω. Θα έχανα την ανθρώπινή μου υπόσταση, θα υπέφερα. Όμως ίσως να βοηθούσα.

Για πολλές μέρες έβγαινα κρυφά απ'τους γονείς μου, δήθεν για να ρωτήσω για δουλειά, αφού δεν είχαν το κουράγιο να το κάνουν εκείνοι. Γυρνούσα ταλαιπωρημένη, με πληγές στα πόδια, με κουρελιασμένα ρούχα. Τα σημάδια της κούρασης, της εξάντλησης που διαγράφονταν στο πρόσωπό μου, προσπαθούσα να τα κρύβω καλά.

Οι άνθρωποι έξω δε μου φέρονταν καλά. Με κυνηγούσαν με σκουπόξυλα, μ'έβριζαν, μ'έδιωχναν. Συχνά περνούσα μπροστά από μαγαζιά και εκλιπαρούσα για λίγο φαΐ. Ποτέ κανένας δε μου έδωσε.

ΑΔΙΕΞΟΔΟ. Παντού μια πόρτα που έγραφε «αδιέξοδο». Συχνά αναρωτιόμουν αν ο Θεός μας είχε ξεχάσει. Ίσως να μη μας έβλεπε πια. Εκείνες τις στιγμές φώναζα στον εαυτό μου σύνελθε. Ο Θεός βρίσκεται σε κάθε γωνιά αυτού του

κλουβιού. Υπάρχει ελπίδα. Υπάρχει σωτηρία. Μέσ'από όλα αυτά υπάρχει μία φωτεινή ηλιαχτίδα που κάποτε θα κάνει δειλά την εμφάνισή της και θα φέρει άπλετο φως στις χλωμές καρδιές μας. Κάποτε θα πετάξουμε σαν πουλιά, μακριά από εδώ, για να βρεθούμε σε πιο ζεστό κλίμα, σε πιο ζεστούς ανθρώπους.

Μήνες ολόκληροι πέρασαν. Τότε άρχισε ν'αχνοφαίνεται στο μαύρο ορίζοντα το χαμόγελο της ζωής. Ο πατέρας έγινε καλά και άρχισε να ψάχνει πάλι για δουλειά. Το κρύο είχε γίνει ανυπόφορο. Πονούσαμε. Στα όνειρά μου μόνιμος επισκέπτης ήταν η γλυκιά ανάμνηση της πατρίδας. Στη Σερβία μπορεί να μην ήμαστε πλούσιοι, ήμαστε, όμως, ευτυχισμένοι. Εκεί, τουλάχιστον, πήγαινα σχολείο και είχαμε κάθε μεσημέρι ένα πιάτο φαΐ. Μου έλειπε η ζωή μου, οι φίλοι μου... τα γράμματα. Ήθελα να μορφωθώ, να γίνω χρήσιμη. Ήθελα να μοιάσω σε μεγάλους φιλοσόφους της αρχαιότητας. Έτσι ένα απόγευμα πήρα την απόφαση να παρακολουθήσω μαθήματα ελληνικής γλώσσας. Δεν χρειάζονταν λεφτά και ο κυρ-Γιώργος, πολύ καλός άνθρωπος, μου αγόρασε τετράδια και βιβλία.

Μάθαινα γρήγορα, διψούσα για τα βιβλία. Συχνά βυθιζόμουν στο μαγευτικό κόσμο τους. Ονειρευόμουν πως ήμουν πριγκίπισσα, παγιδευμένη σ'ένα κάστρο και κάποτε θα ερχόταν ο πρίγκιπας μου να με πάρει με το κατάσπρο άλογό του και να με οδηγήσει σε μία χώρα ουτοπική.

Μετά, όμως, γύριζα στην μουντή και άθλια πραγματικότητα του σήμερα. Παρ'όλ'αυτά ποτέ δεν έπαψα να ελπίζω.

Όταν είχαμε ήδη φτάσει στο έσχατο σημείο της απελπισίας μια δέσμη φωτός εμφανίστηκε στη σκοτεινή ζωή μας.

Ο πατέρας βρήκε δουλειά ως οικοδόμος. Στην αρχή δεν ήξερε τι έπρεπε να κάνει. Σιγά-σιγά, όμως, έμαθε. Δεν είχε και πολλά λεφτά αυτό το επάγγελμα, αλλά ήταν μια αρχή. Βγάζαμε τα προς το ζην και μπορούσαμε πλέον ν'αγοράζουμε το φαγητό μας. Νοικιάσαμε και ένα σπιτάκι, τίποτα το σπουδαίο, αλλά ζεστό.

Από τότε, κάθε μέρα πάω στην Εκκλησία και προσεύχομαι. Ανάβω κι ένα κεράκι για τα θύματα του πολέμου. Άκουσα στις ειδήσεις πως θα γίνει ανασυγκρότηση του κράτους. Το ελπίζω. Κάθομαι σε μια γωνιά και ευχαριστώ

το Θεό για κάθε στιγμή που περνά. Θα ήθελα να ερχόταν κι ο πατέρας μαζί. Τελευταία άρχιζε να χάνει την πίστη του. Θα του έλεγα: «Είδες πατέρα; Εκείνος μας είδε έστω κι αν ζούσαμε σε μία μαύρη τρύπα, αποκομμένη απ'τον υπόλοιπο κόσμο. Σταυρώθηκε και για εμάς. Μας άπλωσε το χέρι και μας οδήγησε στο φως, σ'ένα φως πολύ δυνατό, πολύ απέραντο. Μας έδειξε το δρόμο στο λαβύρινθο της ζωής. Αρχίσαμε να ζούμε, πατέρα. Να κοιτάμε μπροστά αφήνοντας πίσω τη θλίψη του παρελθόντος. Οι ψυχές μας είναι πλέον ελεύθερες. Γι'αυτήν την ελευθερία θα δακρύσει από χαρά ο ήλιος. Ο δικός μας ήλιος.»

ΤΕΛΟΣ